

За наукові КАДРИ

П-814561

СЕРЕДА
11
ВЕРЕСНЯ
1957 року
№ 23 (535)
Ціна 20 коп.

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

Товариші студенти!
В самотійній роботі—запорука вашого успіху. З перших днів навчання необхідно сумлінно поставитись до вивчення першоджерел, ретельно готуватись до практичних та семінарських занять.

ВРАЗКОВО ПРОВЕДЕМО КОМСОМОЛЬСЬКІ ЗВІТИ І ВИБОРИ

Щороку проходять звітно-виборні комсомольські збори, і кожного разу ти приходиш на них якимсь підтягнутим, з почуттям відповідальності за себе, за життя всього комсомольського колективу. Напередодні 40-ї річниці Великого Жовтня ці збори повинні ще більше мобілізувати активність молодих ленінців, підняти їх натхнення у праці і навчанні.

Цього року звітно-виборна кампанія розпочалась раніше, ніж торік. В первинних комсомольських організаціях перевибори відбулися ще в квітні—травні. Тоді ж пройшли збори і на геолого-географічному факультеті, де врахували помилки минулого року і обрали повний бойовий склад комсомольського бюро на чолі з тов. Паненко.

Зараз на порядку денному стоїть останній етап перевибірної кампанії — обрання нового складу факультетських бюро і проведення XII комсомольської конференції університету.

Вперше в історії фізико-математичного факультету комсомольське бюро обиратимуть не факультетські збори, а комсомольська конференція, делегати якої складатимуть тільки частину загальної кількості комсомольців факультету. Це, звичайно, підвищує відповідальність делегатів перед своїми товаришами за прийняті рішення.

З якими наслідками прийшли факультетські комсомольські організації до нового навчального року? На це питання повинні дати відповідь самі комсомольці у своїх виступах на комсомольських зборах.

Треба буде проаналізувати свою роботу, виявити недоліки і продумати шляхи їх виправлення. Ми повинні використати зброю комсомольської критики проти ледарів, порушників трудової дисципліни, проти егоїстів та користолюбців. Перед лицем всього колективу треба говорити не тільки про успішність студентів, а й про їх моральне обличчя, про те, як вони ставляться до своїх товаришів, до громадських доручень, про їх трудові будні та культурний в

починок чи то вдома, чи у гуртожитку.

Факультетські бюро повинні старанно підготувати збори. Велика відповідальність лягає на членів комітету ЛКСМУ, прикріплених до факультетів, які мусять посилити пильність та контроль за цією підготовкою. Погано проведені звітно-виборні комсомольські збори матимуть негативний вплив на постановку комсомольської роботи протягом всього року.

Особливу увагу треба приділити підбору кадрів. Від того, хто буде стояти на чолі факультетського комсомольського загону, залежить дуже багато. Обирати у первинні комсомольські органи треба лише хороших студентів, активних та ініціативних комсомольців. Помилки при розстановці кадрів минулого року призвели до того, що довелося вивести зі складу факультетських бюро Філатову та Захарченко на біологічному факультеті, Синицю на фізико-математичному факультеті. Не справились зі своїм дорученням і члени бюро геолого-географічного факультету Копилов, Гуревич та Крачіна.

Більше чуйності і уваги треба приділити першокурсникам, які щойно вступили в студентську сім'ю. З першого ж дня треба виявити комсомольських активістів, познайомити їх з особливостями комсомольської роботи в університеті і якомога швидше залучити до громадського життя нашого колективу. Торік з цим дуже заборились. Наряду з першокурсниками провели десь під новий рік, через кілька місяців після початку навчання.

Непогано в минулому році було поставлено роботу з першокурсниками на хімічному та історичному факультетах.

Значення звітно-виборних комсомольських зборів полягає не тільки в організаційному зміцненні колективу, а, насамперед, у підвищенні політичної активності комсомольців, у вихованні почуття громадського обов'язку перед комсомольським колективом. Саме з цим і повинні прийти комсомольські організації до такого важливого моменту в їх житті.

В партійному бюро університету

За рішенням партійного бюро 2.IX 1957 р. на всіх факультетах університету була проведена політінформація по роз'ясненню Постанови Пленуму ЦК КПРС «Про антипартійну групу Маленкова Г. М., Каганови-

ча Л. М., Молотова В. М.» та висвітлено внутрішнє і міжнародне становище СРСР на сучасному етапі. З доповідями виступили тт. Д. І. Бонгуненко, І. М. Дузь, П. М. Заєць, І. Г. Леонов, К. Д. Петряєв.

ВЧЕНА РАДА ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

З вересня відбулося засідання вченої ради історичного факультету. В своїй доповіді декан факультету доцент К. Г. Мигаль висвітлив підсумки минулого 1956—1957 навчального року і завдання на поточний 1957—1958 рік. На раді обговорювалися конкретні заходи по організації учбової та наукової роботи на факультеті, по поданню допомоги першокурсникам, що прийшли безпосередньо з виробництва.

Секретар партбюро доцент П. Г. Чухрій виступив з планом політико-виховної роботи на поточний учбовий рік, який був одностайно прийнятий радою.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ РОЗПОЧАЛИСЯ

На II курсі у нас добавилось кілька нових предметів — фізика, органічна хімія та інші.

Матеріал, який ми слухаємо на лекціях, закріплюється на практичних заняттях. Такі заняття вже пройшли майже у всіх групах нашого курсу.

На практичних заняттях з ботаніки студенти, розглядаючи препарати під мікроскопом, ознайомились з кількома видами нижчих тварин з ряду джугутикових. На практичних заняттях з фізики вивчали будову і дію кількох приладів, з якими нам доведеться працювати, виконуючи завдання.

В кількох групах пройшли години практики з зоології. В цьому році ми вивчаємо зоологію хребетних. Студенти розглядали і вивчали бугорку ланцетника.

Група студентів II курсу біологічного факультету.

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА ГЕОГРАФІВ

Переддипломна практика студентів IV курсу геолого-географічного факультету (фуркація економгеографії) охопила всю Одеську область.

Перед кожним стояло конкретне завдання — економічна характеристика даного району.

Під керівництвом своїх викладачів товаришів Н. І. Блажко, В. П. Мазур, І. М. Ланди і К. О. Повітчаной студенти побували в колгоспах, МТС, зібрали великий матеріал про господарський стан колгоспів.

Найкращі відзиви викладачів одержали за свої роботи студенти П. Ведутенко, Л. Беспоясна, Н. Плоткіна та інші.

Під час практики студенти підтримували зв'язок з колгоспниками, дали їм кілька цінних практичних порад.

Зібрано багато матеріалів для теми, яку розробляє кафедра економічної географії — «Спеціалізація і районування сільського господарства Одеської області».

Тема ця являє собою значний інтерес, як характеристика господарства Одеського економічного району.

В. МОРОЗ.

ГОТУЮТЬСЯ СЕРЬОЗНО

II і III група II курсу хімічного факультету розпочали практичні заняття з кількісного об'ємного аналізу. Відповіді і перші досліди показали, що студенти серйозно готуються до практичних занять. Асистент т. Ермілова відзначила відповіді студентів Панкіної, Шаєвич, Горковик та інших.

В перші дні на факультеті

Заняття на філологічному факультеті почалися організовано. На всіх курсах відвідування непогане.

В повному зборі з'явилися на лекції першокурсники, студенти II російського, III українського, IV українського курсів.

Слід відзначити погане відвідування занять з фізвиховання. Так, на II українському курсі 5 серпня на фізкультуру не з'явилося більше, ніж 20 чоловік. Так само і на II російському.

Багатьох студентів вже зараз можна побачити в читальному залі бібліотеки, в кабінетах, наприклад, В. Барштейна (IV український), Л. Плошинську, Р. Дорошенко (III український), Т. Забірну (II український), Т. Білоуса, В. Ляшевську (IV український), О. Гвоздецьку (III російський), Е. Черепанову (II російський) та інших.

В цьому році на філологічному факультеті відбулося «возз'єднання» курсів «Б» з курсами «А». Тепер вже не доводиться чути таких слів, як «наші», «ізмаїльці», «університетські». Всі будуть займатися по одній програмі, слухати разом лекції.

Комсомольської роботи на факультеті ще не відчувається. Жодних комсомольських зборів ще не відбулося.

На факультеті почали працювати наукові гуртки. Цікавим було засідання літературного гуртка, присвячене 60-річчю з дня народження українського письменника І. К. Микитенка. Вже відбулось засідання гуртка української мови. Скоро розпочнуть свою роботу інші гуртки і літературна студія.

А. БОРТНЯК.

Змістовна політінформація

Виступи М. С. Хрущова з питань літератури і мистецтва знаходяться в центрі уваги нашого студентства. В усіх групах, на всіх факультетах університету проходять змістовні бесіди, політінформації. Оpubлікований в пресі виклад виступів М. С. Хрущова «За тісний зв'язок літератури і мистецтва з життям народу» довго ще буде предметом глибокого вивчення і роздумів.

На IV курсі історичного факультету, в групі «А» (агітатор доцент т. Раковський, парторг т. Рябов), студенти завжди добре готувались до політінформації. Але на цей раз, коли повинні були обговорюватись виступи М. С. Хрущова, студенти підготувались особливо старанно. Вони говорили про те, що партія озброєє письменників марксистсько-ленінською теорією пізнання світу, вчить глибоко аналізувати нове в людських взаємовідносинах, в духовному житті народу, що з'явилося в результаті соціалістичних перетворень дійсності.

Роблячи стислий огляд основних проблем, по-ленінському вирішених у

виступах М. С. Хрущова про тісний зв'язок літератури і мистецтва з життям, про народність і партійність, студент Куцовера сказав, що яскрава картина суспільно-економічного розвитку, змальована М. С. Хрущовим, допомагає з граничною ясністю побачити шлях розвитку нашого суспільства на новому етапі. Отже, значення статті М. С. Хрущова не вичерпується суто літературними проблемами. Вона має величезне значення для всіх працівників ідеологічного фронту.

Змістовними, продуманими на цій політінформації були виступи тт. Некори — про недопустимість відризу один від одного принципів партійності і народності, М'ятова — про взаємозалежність теорії і практики, Мартянова і Марсельського — про художню правду і боротьбу за чистоту ідейної зброї.

Всі виступи студентів були пройняті непохитною вірою в творчі сили радянського народу, який під керівництвом Комуністичної партії йде до нових перемог у будівництві комунізму.

Спецкор.

Мрія здійснюється

Ще в школі я полюбив російську літературу. був членом літературного гуртка, брав участь у вікторинах, літературних вечорах.

З роками інтерес до літератури зростав. Я почав мріяти здобути професію філолога. Мрія здійснюється — я студент філологічного факультету. Вже в перші дні навчання відчув, що нелегко стати справжнім філологом. Проте інтерес до навчання від цього ще більше посилюється. Кожну лекцію слухаю з великим задоволенням.

Глибоко вдячний нашій партії і уряду за турботу про навчання демократичних і тих, хто працював на підприємствах.

Я, як і всі мої товариші, відповім на турботу відмінним навчанням. А можливість для цього є — до наших пещер бібліотека, кабінети, світлі аудиторії. Нам допомагатимуть в оволодінні наукою, в здобутті майбутньої спеціальності професори, викладачі.

А. ТАРАСЕНКО, студент I курсу філологічного факультету.

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО ТРУДА

Виступи секретаря ЦК КПРС М. С. Хрушова на нараді письменників в ЦК КПРС 13 травня 1957 року, на прийомі письменників, художників, скульпторів і композиторів 19 травня 1957 року, на партійному активі в липні 1957 року «За тісний зв'язок літератури і мистецтва з життям народу», опубліковані в 12 номері журналу «Коммунист», глибоко схвильовали не лише працівників радянського мистецтва, а і весь радянський народ. В цих виступах даю вражаючу відсіч тим, хто намагається перекреслити досягнення послідовно народного мистецтва соціалістичного реалізму або протягнути в творчу роботу радянських митців нездорові, помилкові, шкідливі погляди, які суперечать марксистсько-ленінському вченню про місце і роль мистецтва в суспільному житті. У виступах товариша М. С. Хрушова сформульовано чітку програму роботи в галузі мистецтва і на ідеологічному фронті взагалі. Ось чому вони безпосередньо звернені і до нас — працівників вищої школи — та наших вихованців — студентів — і повинні бути покладені в основу наукової, навчальної і політико-виховної роботи.

На всіх етапах розвитку радянської держави, в щоденній боротьбі за побудову соціалізму і виховання нової людини комуністичного світу велика партія, створена В. І. Леніном, веде кропітку і грандіозну всесвітньо-історичної ваги роботу. Великий труд великої партії, спрямований на благо трудового народу, завоював серця мільйонів трудівників. Комуністична партія — серце народу, його розум, честь і совість. Її голос — це голос народу, голос перевіреної і стверженої життям правди. А ця правда полягає в тому, що яких би зусиль не докладали наші вороги, що б вони не пророкували, а сили соціалізму з дня у день множаться і міцніють. Вони визначають шляхи прогресивного розвитку людства. Це не лише непокоїть, а лякає імперіалістичний світ і його ідеологів. Ось чому «в сучасному

світі, — вказує М. С. Хрушова, — йде жорстока боротьба двох ідеологій — соціалістичної і буржуазної, і в цій боротьбі не може бути нейтральних». Ось чому Комуністична партія таку винятково важливу роль відводить літературі і мистецтву, як гострій зброї ідеологічної боротьби, підлягає, щоб ця зброя була справною і діяла безвідмовно.

В нашій щоденній роботі, в найрізноманітніших її напрямках ми повинні враховувати всю складність і своєрідність ідейної боротьби в такій важливій галузі ідеології, як література і мистецтво. Ця своєрідність і складність полягає в тому, що «нам доводиться захищати літературу і мистецтво не тільки від нападок ззовні, але й від спроб окремих творчих працівників штовхнути літературу і мистецтво на неправильний шлях, відвести в сторону від головної лінії розвитку».

Відхилення від головної лінії розвитку в літературі і мистецтві виявилися як в тому, що деякі літератори стали на шлях зображення нашого життя лише однією чорною фарбою або на шлях створення підсолоджених картин, так і в тому, що деякі літератори, як, наприклад, Алігер, Дудінцев, почали виступати проти керівництва партії літературою. Така позиція є неправильною і шкідливою, бо вона спрямована на відрив літератури від життя народу, суперечить вченню В. І. Леніна про партійність і народність мистецтва.

У своєму відгукові на виступи М. С. Хрушова провідний радянський письменник Ф. Гладков на сторінках «Літературної газети» заявив: «Меня всегда вдохновляла политика партии. Я не ощущал на себе чьего-либо давления. Был всегда свободен в своем творчестве, потому что всегда был с партией и глубоко чувствовал, что иду вместе со своим народом». Тож тільки відривом від життя, він інтересів партії і народу можна пояснити позицію тих літераторів, які почали вимагати пресловутої «свободи творчості», не розуміючи того, що справжню свободу

забезпечує лише відданість інтересам народу, інтересам його авангарду — Комуністичній партії.

Виступи М. С. Хрушова є продовженням і творчим розвитком політики партії в галузі літератури і мистецтва, яскраво визначеної в постановках ЦК КПРС з ідеологічних питань. На цьому також треба зосереджувати увагу в нашій політико-виховній і навчальній роботі. Ми повинні рішуче викривати будь-які намагання під виглядом критики культу особи заперечити наші досягнення в господарському і культурно-будівничстві, будь-які спроби ревізувати постанови партії про літературу і мистецтво 1946—1948 рр.

«Наша партія, — говорить М. С. Хрушова, — осудила і послідовно виправляє помилки, допущені в період культу особи в усіх галузях життя, в тому числі і в питаннях ідеологічної роботи. Але вона разом з тим також рішуче виступає проти тих, хто намагається використати ці помилки минулого для виступів проти керівництва літературою та мистецтвом з боку партії і держави».

Товариш Хрушова з особливою силою наголосив на необхідності боротьби за зв'язок теорії з практикою, за рішуче подолання схоластики і начотництва, жонглювання цитатами. Адже не секрет, що ми ще й досі зустрічаємося з таким явищем, коли на екзаменах студент механічно виголошує твердження, вичитані з конспекту або з підручника, і виявляє безсилля, коли треба застосувати їх до життя. З цим треба поводити непримиренну боротьбу, розвивати творчий підхід до розв'язання проблем тієї чи іншої науки.

Проблеми, висвітлені у виступах товариша Хрушова, є цінним дороговказом в нашій повсякденній науковій, навчальній і виховній роботі. Партія закликає нас до творчого, відданого справі комунізму труда. Заклик партії, заклик народу ми виконаємо!

Доцент Г. В'ЯЗОВСЬКИЙ.

Видання, присвячені 40-річчю Жовтня

До 40-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції вчені університету написали ряд наукових робіт, частина яких уже надрукована, інші готуються до друку.

З присвятою 40-річчю Жовтня виходять цього року «Праці Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова», т. 147. Вже надруковані серія геологічних та географічних наук, випуск 4, серія біологічних наук, випуск 8, бібліографічна серія, випуск 1, друкується серія філологічних наук.

Співробітники кафедри історії КПРС і кафедр історичного факультету підготували тематичний збірник обсягом біля 25 друкованих аркушів, в якому висвітлюються боротьба Комуністичної партії, її вождя і організатора В. І. Леніна за перемогу Великої Жовтневої соціалістичної революції, всесвітньоісторичне значення ленінського вчення і вплив Великої Жовтневої революції на революційно-визвольний рух в інших країнах.

Половина статей збірника присвячена місцевим подіям — з'ясуванню ряду важливих питань боротьби за встановлення Радянської влади в Одесі. Серед названих робіт для спеціалістів і для широких кіл читачів, які цікавляться історичним минулим свого краю, значний інтерес становлять статті «Боротьба більшовиків за створення Червоної Гвардії в Одесі» доцента С. М. Ковбасюка, «Збройне повстання в січні 1918 р. і встановлення Радянської влади в Одесі» доцента М. Д. Свічарівської, «Робітники заводу ім. Січневого повстання в боротьбі за перемогу Радянської влади в Одесі» доцента З. В. Першиної та ін. Збірник вийде з друку в кінці жовтня.

Окремий збірник наукових робіт підготували також члени кафедри філософії і кафедри політекономії.

Наукова частина організувала також видання збірника праць молодих вчених університету, що має вийти у 2-х випусках. В збірнику

представлені роботи аспірантів і тих, що склали кандидатський мінімум і написали або пишуть дисертації. Перший випуск, до якого ввійдуть понад 30 статей з історії КПРС, філософії, політекономії, літературознавства і мовознавства, незабаром буде здано до набору. Другий випуск міститиме праці біологів, фізиків, математиків, хіміків, геологів. Обидва випуски мають вийти з друку в кінці 1957 — на початку 1958 р.

Незабаром вийде з друку «Научний ежегодник за 1956 год» — науково-інформаційне видання, вперше підготовлене у нас за прикладом Саратовського університету. В цій книзі будуть вміщені нові статті і попередні повідомлення про результати науково-дослідницьких робіт, а також анотації робіт, виконаних в 1956 р.

Будуть опубліковані також в окремому збірнику «Розвиток наук в Одеському університеті за 40 років» доповіді професорів, доцентів і викладачів на ювілейній сесії.

Кафедри і окремі науковці рапортуватимуть в день славного ювілею завершенням роботи над новими учбовими посібниками і монографіями. Колектив авторів на чолі з завідувачем кафедрою російського мовознавства доцентом Н. І. Букатевичем і завідувачем кафедрою українського мовознавства доцентом І. Є. Грицютенком закінчив і здав до друку «Сравнительную грамматику восточно-славянских языков», яка вийде у світ в цьому році. Вийшла з друку I частина і друкується II частина монографії доц. Н. І. Букатевича «Опыт исторического изучения предлогов и предложных сочетаний в русском литературном языке», студенти-філологи днями одержать «Курс лекций по истории языкознания» доц. К. Е. Гагкаева.

Праці вчених нашого університету будуть гідним подарунком 40-річчю Жовтня.

П. Ю. ДАНИЛКО.

ВЕЛИКИЙ ЖОВТЕНЬ І РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ В БОЛГАРІЇ

Велика Жовтнева соціалістична революція мала великий вплив на революційний рух в Болгарії. Це пояснюється трьома основними причинами. По-перше, характером самої Жовтневої соціалістичної революції, яка показала Болгарії вихід з імперіалістичної війни. По-друге, назріванням революційної кризи в Болгарії наприкінці першої світової війни, і, по-третє, роллю болгарської робітничої соціал-демократичної партії («тісних соціалістів») — активного агітатора і пропагандиста революційних лозунгів Жовтневої революції.

Участь Болгарії в імперіалістичній війні викликала новий занепад економіки країни і різко погіршила становище болгарського народу. Всюдечер обіцянкам уряду Радославова, що війна закінчиться через декілька місяців («коли обспилеться листя з дерев»), вона виявилась тяжкою, кровопролитною і руйнівною. Взимку 1916—1917 рр. розпочався голод в країні. Голод охопив не лише тил, але й фронт. Становище трудящих погіршувалося з кожним днем. Однією з причин цього було те, що війна мобілізувала кращі виробничі сили країни. 35% оброблюваної землі не було засіяно. Значна частина промислових під-

приємств припинила свою роботу. Та головною причиною занепаду болгарської економіки було грабування країни німецькими імперіалістами. Німці викачували з країни продукти і сировину. Таку ж роль у пограбуванні болгарського народу відіграла і болгарська буржуазія, яка багатіла на експлуатації народу.

В перемозі Великої Жовтневої соціалістичної революції болгарський народ бачив вихід з імперіалістичної війни. Революція розбудила болгарський народ і покликвала його на боротьбу проти експлуататорів.

Болгарська буржуазія, яка була справжнім винуватцем втягнення Болгарії в кровопролитну імперіалістичну війну і бідкування народних мас, зустріла з шаленою злобою і страхом звістку про пролетарську революцію в Росії. Болгарські буржуазні газети почали публікувати статті, сповнені злоби на В. І. Леніна та більшовиків, яких вони називали «анархістами», «авантюристами» «гіршими чумами».

Зовсім по-іншому зустрів звістку про революцію в Росії болгарський робітничий клас. Він поставився до російської революції, як до своєї власної справи. 10 листопада 1917 р. газета тісних соціалістів («Работ-

чески Весник») писала: «17 листопада доля російської революції перейшла в міцні надійні руки... З гарною радістю вітали ми самовідданий російський пролетаріат — страж миру, свободи і братерства народів».

Однак болгарські тісні соціалісти не обмежилися лише висловленням свого захоплення перемогою робітників і селян Росії. Партія після перемоги Жовтня розгорнула широку роз'яснювальну і агітаційну діяльність серед солдатів на фронті і в тилу. Партія поставила перед собою завдання підготувати солдатів «наслідувати приклад російських братів». Наперекір суворій цензурі, що була впроваджена урядом Радославова, «Работнічеські Веснік» публікував майже кожного дня багатий матеріал про революційні події в Росії.

Під впливом Великої Жовтневої соціалістичної революції і в зв'язку з тяжким становищем народних мас в кінці 1917 р. і на початку 1918 р. в Болгарії назріває революційна криза. В країні посилюється рух протесту голодуючого населення, на фронті спалахують бунти і заворушення.

Великий вплив на розклад армії мало братання на Румунському фронті з російськими солдатами та розповсюдження революційних листівок Одеського комітету більшовиків. Особливо посилюється революційний рух влітку 1918 р., коли уряд,

замість того, щоб розпочати переговори про негайне укладення миру, намагався мобілізувати сили для продовження війни. Становище стало нестерпним. Назріла необхідність революційним шляхом покласти край злочинній політиці болгарської буржуазії.

В кінці вересня 1918 р. спалахнуло повстання солдатів. Солдатське повстання було першим відгуком впливу Жовтневої соціалістичної революції на Болгарію. Воно було підготовлене БРСДП.

Голодні і вимучені болгарські солдати кидали фронт, тому що бачили краще, ніж буржуазний уряд і їхні командири, наскільки безглузним є продовження цієї згубної війни. А головне те, що під впливом Великої Жовтневої соціалістичної революції і агітації тісних соціалістів вони зрозуміли, що проливають кров за чужі ім інтереси, за інтереси буржуазії, яка грабувала їхніх батьків і матерів, дітей і братів в тилу.

Повстали солдати розгромили ставку в Кюстенділі, захопили місто Радомір і проголосили республіку. Фердинанд відмовився від престолу. Уряд заключив перемир'я. Але в цей вирішальний момент партія тісних соціалістів виявилась не на висоті свого положення, не зуміла організувати і очолити солдатське повстання проти монархії. Повстання залишилося без керівництва і було жорстоко придушене.

Головна причина поразки повстання солдатів криється в тому, що під час повстання БРСДП не була більшовицькою партією. Проголосивши свою солідарність зі справою Великої Жовтня, партія тісняків, однак, не засвоїла теорії і практики ленінізму, не стала більшовицькою.

Незважаючи на те, що солдатське повстання зазнало поразки, революційний рух в Болгарії не був придушений. Він посилювався і залучав до своїх рядів все ширші народні маси.

Піднесення революційного руху поставило БРСДП перед необхідністю перебудувати партію на нових, ленінських позиціях, твердо поставити її на чолі революційного руху. Першим кроком в цьому напрямку було опублікування на початку 1919 р. нової програми партії і участь в засуванні Третього Комуністичного Інтернаціоналу.

Під впливом Жовтневої революції і Комуністичного Інтернаціоналу Комуністична партія Болгарії на своєму III з'їзді (1921 р.) визнала принцип диктатури в формі радянської влади і ідею союзу робітників і селян як необхідну умову перемоги пролетарської революції.

Революційний рух в Болгарії поклав початок наполегливій і славної боротьбі за народну владу, яка увінчалася успіхом у вересні 1944 року.

М. Д. ДИХАН.

ПО ГІРСЬКИХ ДОРОГАХ КАВКАЗУ

Група студентів III курсу географічного факультету в кількості 22 осіб польову практику проходила на Центральному Кавказі, в районах, що прилягають до Військово-Осетинської дороги, з переходом в Закавказзя через Мамісонський перевал.

Початковими пунктами практики були міста Орджонікідзе і Алагір, які розташовані біля південного краю Північно-Осетинської рівнини, коло самого підніжжя гір північного схилу Кавказу. Тут практиканти ознайомилися з будовою, кліматом і рослинністю Північно-Осетинської рівнини.

цево-цинкових руд. Рослинність на цих скелях, крім лишайів і моху, відсутня.

Для ознайомлення з рудоносними жилами кератофірів і їх розробкою практиканти відвідали шахту рудника Холст, розміщеного на абсолютній височині 1800 м, і Садон, де оглянули роботу підйомника головного стовбура шахт, насосну установку, ремонтні майстерні і букери для перантаження і навантаження руди у вагонетки, що направляються підземною залізницею і підвісною канатною дорогою на Мізурську рудозбагачувальну фабрику. Для оз-

д друга через Садонський перевал в Цейську ущелину, яка розміщена в самому центрі Центрального Кавказу.

З обох боків Цейську ущелину оточують вкриті снігом хребти і масиви — Цейський, Кальпер, Адай-хох, Уїлпататау, Ранкеті та інші. З цих масивів і вершин в Цейську ущелину спускається біля 20 льодовиків, з яких найбільші — Цейський (біля 8 км), Сказький (3,5 км) і Уїлпатинський. Поблизу Сказького льодовика, на правому схилі ущелини, розташовані альпіністські табори «Торпедо» і «Буревісник», нижче — турбаза ВЦРПС і будинок відпочинку, а поблизу Цейського льодовика — санаторій для лікування хворих на туберкульоз. Цейська ущелина утворена льодовиком, завдяки чому має форму величезного трога, на дні якого тече бурхливий потік Цейдона, який живиться талими водами льодовиків. Ущелина майже до самих льодовиків вкрита густим лісом, в якому ростуть велетенські сосни, буки, ялини та інші дерева.

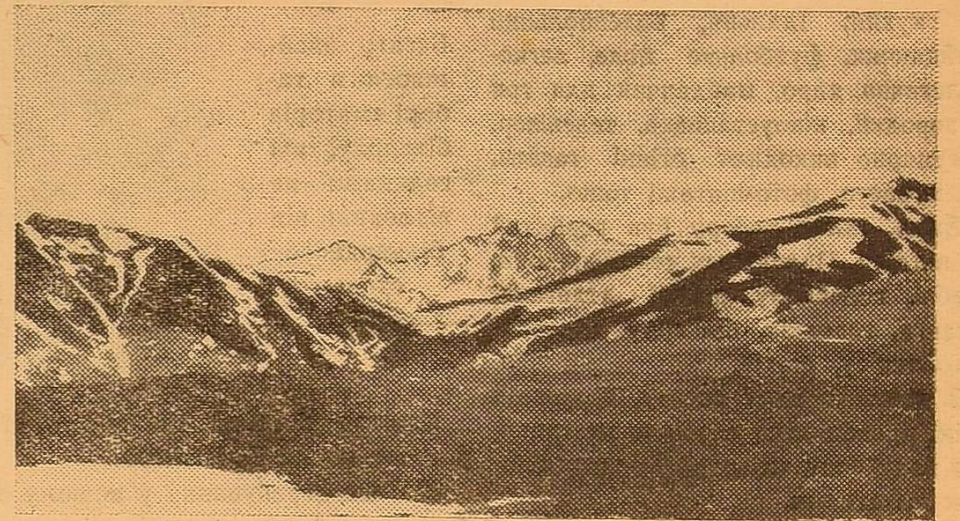
На соснах можна побачити білок, які в 1954 році були завезені в Цейську ущелину. Підліском служать густі зарості жовтої азалії, малини, крушини, чорники та інших рослин.

Розмістилися ми на турбазі, де нам дали для ночівлі похідні палатки і спальні мішки. Природу ущелини і її льодовиків вивчали лише два дні, на протязі яких побували на Цейському льодовику і біля Сказького льодовика.

З Цейської ущелини знов повернулися на Військово-Осетинську дорогу, по якій рушили далі на південь — через велетенську Касарську ущелину в Боковому хребті в селище Зарамаг.

дяки чому вона розширюється, а Чанчахи на висоті 3000 м. Насупного дня направились на високогірний курорт Шові, де зупинилися на турбазі ВЦРПС.

Курорт Шові новий, розмістився він в долині річки Чанчахі на абсо-

На фото: Мамісонський перевал.

має можливість напитись холодної, надзвичайно приємної мінеральної води.

Селище Зарамаг розмістилося в Туалетській западині, яка простягається між Вододільним і Боковим хребтами. Природа цієї западини не багата, невеликі ділячки лісу зустрічаються лише в окремих місцях внизу схилів, домінують альпійські луки. Місцями схили вкриті чорними осипами зруйнованих флішевих порід. В селищі Зарамаг зливаються між собою 4 гірські річки — Мамісон-дон, Нар-дон, Табарзу-дон і Адай-хох-дон, які дають початок річці Ардону. Перебуваючи в Зарамазі, практиканти зробили екскурсію в селище Нар, де відвідали музей осетинського громадського діяча, письменника і художника Коста Хетагурова. Музей розміщений в саклі, де Хетагуров народився і жив.

З Зарамага направились на Мамісонський перевал Вододільного хребта.

Мамісонський перевал являє собою невелику сідловину на вододільному хребті на абсолютній височині 2829 м. Під час нашого переходу через перевал (кінець липня) перевал був засніжений. Зупинившись на перевалі, практиканти спостерігали ландшафт північного і південного схилів Центрального Кавказу. Південний схил з перевалу має вигляд темно-зеленого суцільного покриву, утвореного спочатку альпійськими луками, а потім густими хвойними лісами, серед яких домінує модрина.

Спустившись на 300 м. вниз, ми вийшли на величезну передову морену Чанчахського льодовика, розміщеного на південному схилі гори

лютній височині 1600 м. Оточуюча курорт місцевість вкрита густим велетенським лісом, в якому домінує модрина, а внизу ще добавляються бук і ялина. Біля курорту виходить на поверхню 14 холодних мінеральних джерел.

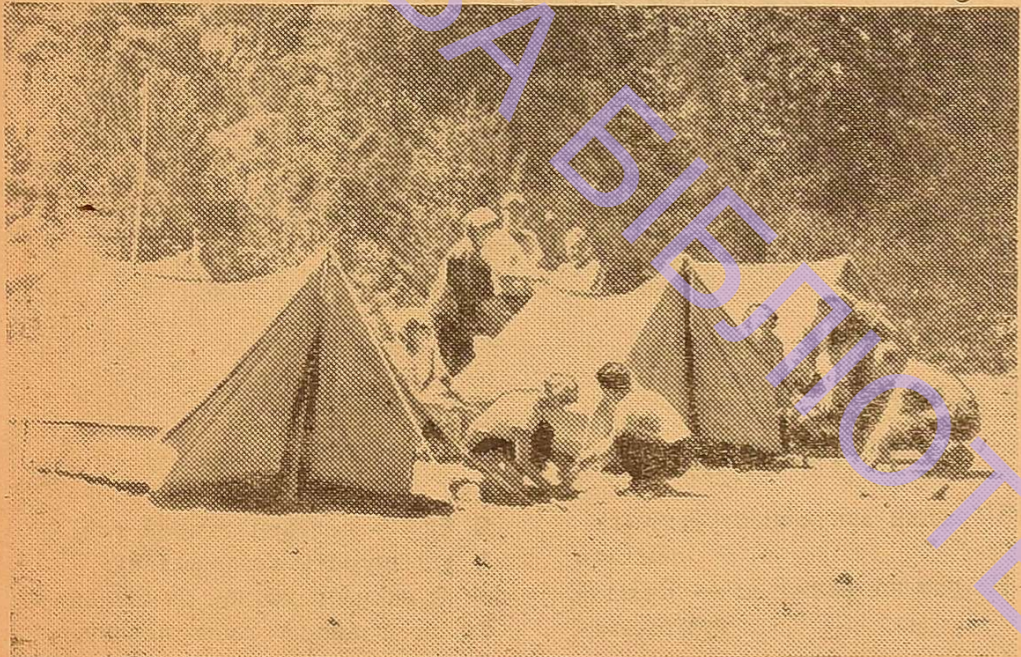
З Шові по ущелині річки Ріоні автобусом направились в город Кутаїсі, де відвідали курорт Цхалтубо і заповідник Сатаплія. В заповіднику побували в карстовій печері і оглянули відкриті там сліди крейдяних динозаврів. З Кутаїсі переїхали в Батумі, де зробили екскурсію в Ботанічний сад на Зеленому мисі і в чайний радгосп Чакла.

***

Не можна обминути недоліків, які мали місце в проведенні практики. Це, по-перше, скорочення терміну практики з 70 днів до 32 днів, що негативно відбивалося на якості роботи; по-друге, виїзд студентів на практику без відповідної проробки матеріалу по району практики (студенти і керівники до самого виїзду на практику були у відпустці) і, нарешті, відсутність на факультеті палаток та спальних мішків, що призводило до зайвих переходів на ночівлі.

Але, незважаючи на ці недоліки, практика дала надзвичайно багато, вона показала студентам, як слід вивчати географію в полі і розкрила перед ними дійсну картину географії Кавказу.

Доцент А. Д. РОЩІН,
керівник практики,
асистент Б. Я. БУРЛАКА.

На фото: привал практикантів-географів у горах.

Один день був відведений для екскурсії в Дар'яльську ущелину Терек, до селища Казбегі. Знайомилися з будовою Дар'ялу, терасами і моренами долини Терек, оглядали вершини Казбека, льодовики, що спускаються з нього.

З Орджонікідзе переїхали в м. Алагір, звідкіль бере початок Військово-Осетинська дорога і де ріка Ардон виходить з гір на Північно-Осетинську рівнину. З Алагіра пішки рушили на південь, вивчаючи природу Центрального Кавказу. Тут практиканти наочно побачили зміну в ландшафті не тільки у вертикальному напрямку, але й у горизонтальному.

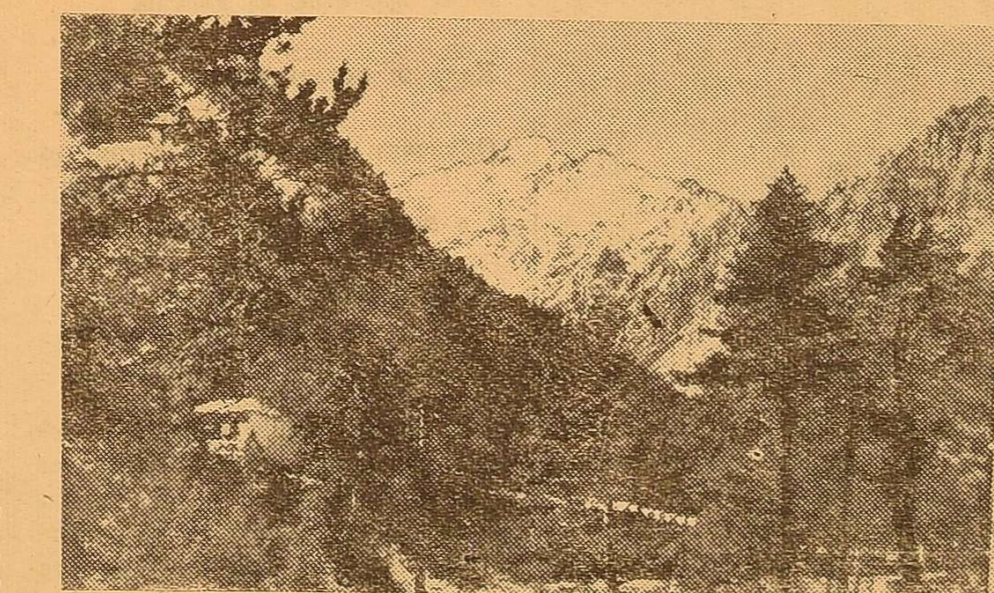
В районі селища Таміск, що знаходиться в 9 км від Алагіра, відвідали велетенську тріщину в Північному схилі Лукового хребта. Тріщина має глибину біля 300 м, ширину 3—10 м і довжину більше 5 км. По тріщині тече бурхливий потік води, в якому водиться риба форель. В цьому районі, на правому березі і на дні ріки Ардон, виходять на поверхню великі джерела сульфатних вод, які частково використовуються санаторієм Таміск, розміщеним на лівому березі Ардону.

У 18 км від Алагіра ландшафт різко змінюється, зникають ліси, замість них з'являються ксерофітні рослини — куші яловця, астрагалу, барбарису, ефедри, полину та інших рослин, які надають місцевості напівпустельного характеру. Це так звана зона «дошової тіні», яка займає всю Унало-Мізурську западину, південний схил куести Скелястого хребта і північні відроги Бокового хребта.

В околицях селища Мізур схили Унало-Мізурської западини мають надзвичайно похмурний вигляд, вони складаються зі скель гранітів і кератофірів місцями з жилами свин-

найомлення з процесом рудозбагачування практиканти відвідали Мізурську фабрику.

З селища Мізур по Бадській ущелині піднялися до снігової лінії гір Теплі-хох і Фасфідар (абсолютна височина 3000 м), де ознайомилися з будовою і геологічною роботою Ха-

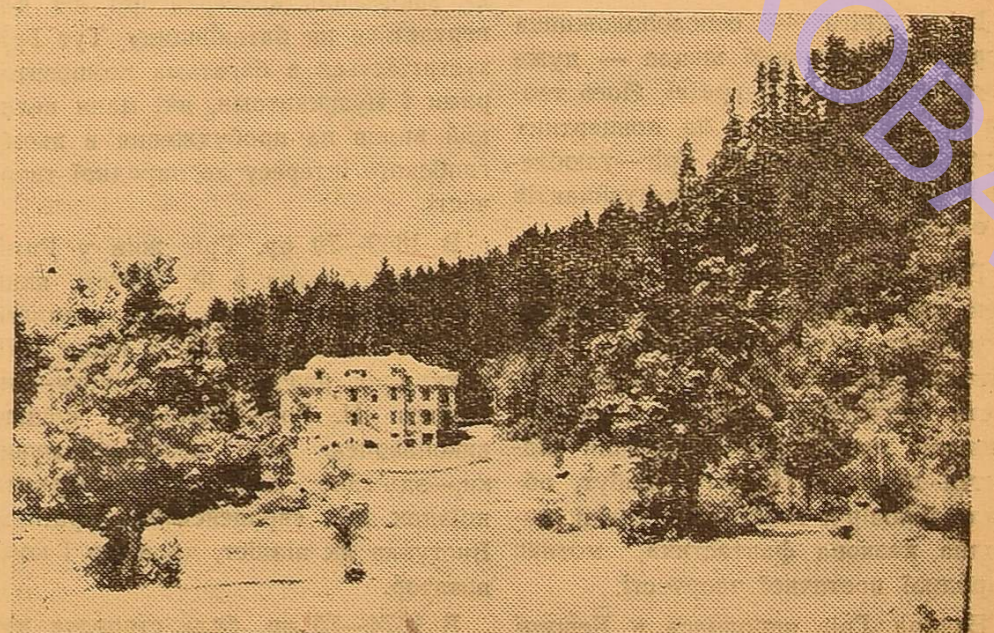

На фото: альпіністський табір поблизу Сказького льодовика.

ланського, Зарандінського, Урустинського і Висячого льодовиків, їх моренами і прилягаючими до них альпійськими луками з заростями рододендронів. Цей похід був надзвичайно важким, особливо коли піднялися вище 2000 м, де хмари періодично затягували льодовики і снігові вершини гір. На морені одного з зазначених льодовиків несподівано побачили кілька палаток геолого-розвідувальної партії. Геологи нас надзвичайно дружно зустріли, нагодували обідом.

Повернулися з цього походу на льодовики в селище Мізур лише о 9 годині вечора. З Мізура одна група практикантів направились по Військово-Осетинській дорозі, а

Ущелина ця не менш грандіозна, ніж Дар'ял, і має вигляд страшно тісної, випиленої Ардоном в гранітах Бокового хребта. Довжина ущелини — біля 12 км, глибина — понад 2 км, а ширини місцями не перебільшує 5 м. Гуркіт перекочуваних Ардоном каміннів, рев водоспадів в ущелині досягає такої сили, що майже не чути слів сусіда. В 5 км від селища Бурон знаходиться найвузше місце ущелини, і тут Військово-Осетинська дорога проходить по ущелині через 2 тунелі. Схили Касарської ущелини вкриті лісом, вище якого зеленіють альпійські луки і білюють смуги снігу. На 12 кілометрі Касарська ущелина входить в область глинистих сланців і вапняків, зав-

На фото: високогірний курорт Шові.

ВПЕРШЕ В УНІВЕРСИТЕТІ

Цього літа на території стадіону нашого університету працював спортивно-оздоровчий табір. В 20 палатках, розташованих під деревами, відпочивало 314 студентів університету та інших вузів міста.

В їхньому розпорядженні були радіовуз, бібліотека, танцювальний майданчик, місце для ігор в більярд та настільний теніс, добре обладнана кухня, їдальня, волейбольний майданчик, футбольне поле, легкоатлетичне ядро, майданчик для гри в городки, кіноустановка, телевізор. Регулярно виходили стінні газети, радіогазета, фотомонтажі тощо.

Весь склад табору був розбитий на відділи. Працювали секції плавби, греблі, волейболу, легкої атлетики, штанги, городків, більярду, настільного тенісу, шахів.

З кожного виду спорту, в кожній зміні проводились особисті змагання, а з волейболу та городків—змагання між палатками.

Кожний день в таборі починався з щоденної зарядки. Були організовані

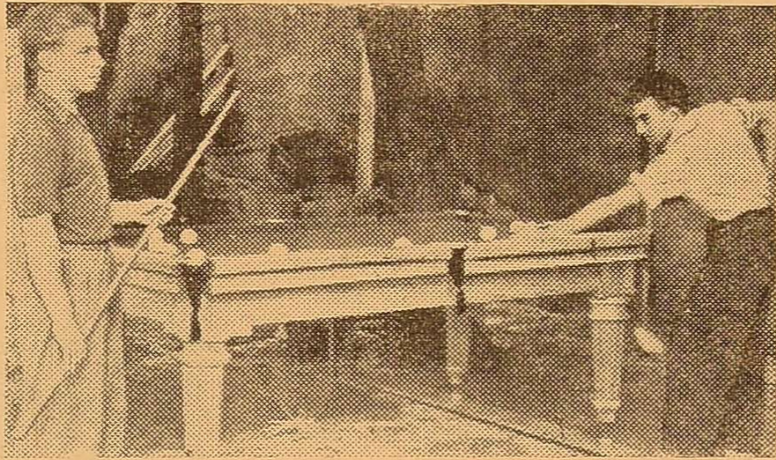
Майстер спорту ГРІНБЕРГ (чемпіон Радянського Союзу 1957 р.): «Такий табір для спортсменів необхідний, як повітря. Я впевнений, що він буде користуватися в Радянському Союзі великою популярністю».

Багато знайшлося в таборі аматорів більярду, які годинами не відходили від більярдного стола.

Капітан команди Київського «Буревісника» КОНОНЕНКО:

«За час перебування у вашому таборі нам були створені всі умови для навчально-тренувальної роботи».

«Один з найбільш розумних і корисних заходів, проведених університетом за останні роки.—організація спортивно-оздоровчого табору». **ДЖАКАЙ, КЕМАЛЬ, РЕБАНІ, БЕЙ:** «І ми, албанці, відпочиваючи в

спортивно-оздоровчому таборі ОДУ, дуже добре провели час, відпочили і зміцніли».

Аспірантка біологічного факультету ЛИТВИНОВА:

«Хочеться побажати, щоб це хороше починання продовжилось і на наступний рік, адже скільки студентів пішли звідси відпочилими, поздоровілими, зміцнілими».

Мешканці палатки № 5:

«До побачення, милий, веселий табір. Швидко пролетів час, жаль іти звідси. Було так хороше! Ми відпочили, поправились — всі разом набрали 9 кг. 700 г.».

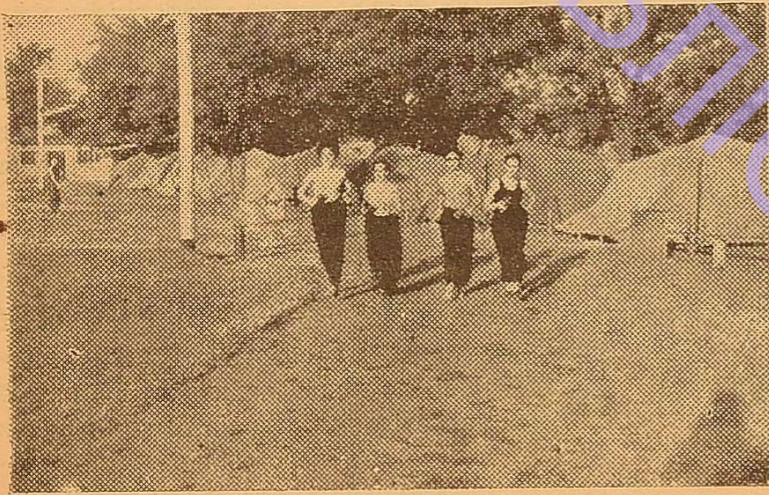
Китайські студенти:

«Від імени китайських студентів, що приїхали в Одесу на екскурсію з Ленінграда, дякуємо вам за привітну гостинність і бажаємо щиро вам дальших успіхів».

Всі студенти».

А. ЛУПОЛОВЕР.

Загальний вигляд спортивно-оздоровчого табору ОДУ. На передньому плані група дівчат-спортсменок університету.

ні шлюпкові походи на Великий Фонтан, Ланжерон, організувались масові спортивні гри.

Всі студенти, що відпочивали в таборі, загартувались, привчилися до режиму табірної життя.

Табір відвідало чимало гостей. В «Зошиті вражень» вони залишили свої відгуки про табір, побажання.

Професор ЕЛЬКІН:

«Табір справив на мене прекрасне враження».

Викладач БУВАЛИЙ (Гідротехнічний інститут):

«Спасибі, дорогі друзі і наші суперники. Ваші турботи і харчування допомогли нам підвищити свою спортивну майстерність. Ваш табір — добрий приклад для вузів міста».

і підготовки команди до першості СРСР».

Секретар партбюро філологічного факультету КОТОВ:

Бокс—це спорт сміливих, сильних, наполегливих. В таборі регулярно проводились тренування з цього улюбленого виду спорту молоді.

ЕДВАРД ГРІГ

(До 50-річчя з дня смерті)

«...Гріг зумів зразу і назавжди завоювати собі російські серця».

П. Чайковський.

4 вересня минуло 50 років з дня смерті великого норвезького композитора, піаніста, дирижера і громадського діяча Едварда Гріга.

Ім'я Гріга — основоположника норвезької музичної школи — дуже популярне в нашій країні. Його твори незмінно звучать на концертних естрадах всієї країни. Гріг—улюблений автор професіоналів-музикантів і самодіяльних виконавців.

Гріг був гарячим патріотом, співцем своєї батьківщини, країни, багатої народним мистецтвом. Тема вітчизни проходить через всю творчість Гріга. В задушевній і емоційній музиці Гріга знайшли відбиття природа Норвегії, побут, обряди і повір'я норвезьких селян, народна казкава фантастика, мотиви народної поетичної творчості.

Едвард Гріг народився в Бергені

15 червня 1843 року. З 6-ти років він навчався грі на фортепіано під керівництвом матері. Мати передала синові й своє захоплення Моцартом.

У 1858 р. Гріг вступив у Лейпцигську консерваторію, яку закінчив у 1862 р. як піаніст і композитор. Після закінчення консерваторії він повертається на батьківщину. Тут Гріг зустрічається з багатьма композиторами і музикантами, які мали великий вплив на пробудження в ньому глибокого інтересу до народної творчості.

В 1869—70 рр. Гріг жив у Римі, де познайомився з Ф. Лістом, який радо вітав молодого обдарованого норвезького музиканта. З кінця 1870 року Гріг разом з дружиною—співачкою Н. Гріг—Хагеруп, чуйною виконавицею його вокальної музики,—здійснив декілька концертних поїздок по європейських країнах. Виступав як піаніст, дирижер і композитор.

В 1874—75 рр. була створена му-

зика Гріга до драми Ібсена «Пер Гюнт», що складалася з 23 вокальних і оркестрових номерів. Музика до «Пер Гюнта» принесла Грігові світову славу. В «Пер Гюнгі» Гріг виявив себе великим художником, що гостро відчув і передав національний колорит ібсенового твору.

Найбільш яскраво композиторське обдарування Гріга проявилось в камерних інструментальних і вокальних творах. Як і фортепіанні п'єси, романси і пісні Гріга захоплюють ширістю музики, неповторною, своєрідною виразністю.

Оркестрова музика Гріга складається з окремих п'єс, об'єднаних в сюїти («Пер Гюнт», «Із Гольберга», «Симфонічні танці» та інші).

В сонатах, струнному квартеті та концерті для фортепіано з оркестром, Гріг створив прекрасні по силі ліризму твори з яскраво вираженим національним характером музики і дав своєрідну трактовку циклічності форм інструментальної музики.

З хороших творів найбільшою змістовністю відзначається хор «Біля воріт монастиря» на текст Бйорнсо-

на. Із інших творів найбільше значення має чоловічий хор «Повернення на батьківщину», на норвезький середньовічний варіант сюжету «Улафа Трюгвасона». Гріг створює також декілька творів для фортепіано в 4 руки, зробив фортепіанні переклади деяких своїх оркестрових і вокальних творів тощо.

Творчість Гріга ще за життя композитора набула світової слави. Передові російські композитори і музичні діячі високо оцінювали реалізм і народність музики Гріга.

П. І. Чайковський писав у листах: «В його музиці є щось нам близьке, рідне, що негайно ж знаходить в нашому серці гаряче співчуття». В знак великої поваги і творчого визнання Чайковський присвятив Грігу партитуру до шекспірівського «Гамлета».

Творчість Гріга мала великий вплив на розвиток європейського музичного мистецтва. В наші дні прекрасне мистецтво Гріга живе в свідомості радянського слухача з великою немеркнучою силою.

О. ГРЕЧАННИЙ.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КУТОК

Чарівна природа нашої Батьківщини. Могутні велетні дуби і стрункі сосни ростуть поруч на неосіяжних її просторах.
Фотоюд
В. Кип'яtkова.

В. БЕРЕЗІНСЬКИЙ

РАЙГОРОД

Зібравши звичайні студентські пожитки,
Не раз ще скажу я: — Прощай, гуртожитку!
І з дальних доріг буду знову вертати
У Райгород любий, до отчої хати.
Мене зустрічатимуть друзі хороші,
На грядці у милої сонячній рожі,
І пахощі літа, і ниви квітучі,
Над Бугом Південним замріяні кручі.
І школи нової висока будівля,
Що дзвінко звелася в світанки Поділля.
А дядько Мусій, що живе у долині,
Мене прокатає на власній машині.
Коли ж повертатимусь в місто з канікул —
Обличчям притулюсь в вагоні до вікон.
І в шелоті м'яким підкажуть каштани:
— Наш Райгород, друже, Райгородом стане.

В. БЕРЕЗІНСЬКИЙ

А може?

Я йду в далекий темний гай,
А він шумить безперестану:
— О скільки, друже, не шукай —
Ти не знайдеш свою кохану.
Я йду в розквітчані сади.
Сплетіння віт мені шепоче:
— О скільки, друже, не ходи —
Не стрінеш ти кохані очі.
У поле йду, у світлу рань,
І колоски, щоб не згнівити,
Благають ніжно: — Перестань
Про неї думати і тужити.
Життя коханням перев'ю.
Розвійся сум над тихим плаєм,
А може ще любов мою
Хтось у колісці коляхає?

В. МОРОЗ

БАТЬКІВЩИНА

Спокійно, рівно дише рідне поле,
У темряву прославши береги.
Ні вогника, ні відзвуку навколо —
З тобою тільки тиша навкруги..
Зайдеш в пшеницю—тиша озветься,
Дзвіночки срібні вчуются на мить...

Але ж нікого?!
І тобі здається.

Що то зерно у колосках дзвенить
Легенький вітер ранок провіщає,
Зоря встає на всю пшеничну шир...
Тут все життя ясніше відчуваєш,
Тут розумієш—як потрібен мир!

М. Н.

Сіріє ночі краєвид,
Від болю руки задубіли.
Зійти б на твій соломоскид,
Із рук твоїх узяти вила.
І зразу сили притекло,
І вдвоє легші вила стали —
Ти з ними все своє тепло,
Всю ніжність серця передала.

ПЕЙЗАЖ

Сум легкий завжди мене проймає,
Коли я дивлюся восени,
Як берези вітами хитають
Між густою зеленню сосни.
Облітають з них широкі шати.
Подарунки ранньої весни...
Я б судив берези за розтрату
Золотих мільйонів восени...

В. о. редактора В. В. ФАЩЕНКО.